Z BLOKU HASIČŮ

Auto vjelo pod vlak

Horšovský Týn - Pod lokálku vjelo v sobotu před desátou hodinou v Horšovském Týně osobní vozidlo. Vše se naštěstí obešlo bez zranění. Podrobnosti přineseme v zítřejší rubrice dopravní nehody. Následky srážky se šťastným koncem pro všechny cestující likvidovali domažličtí profesionální hasiči spolu se svými týnskými kolegy. K nehodě se rovněž dostavili jejich kolegové z českých drah.

Zbyla jen skvrna

Domažlice - Olejovou skvrnu odstraňovali hasiči v sobotu u domažlické Komerční banky. Na vyteklou naftu z projíždějícího kamionu je upozornili městští strážníci.

Lokomotiva byla bez vody

Domažlice - Na domažlickém nádraží těžce oddychovala parní rychlíková lokomotiva řady 475 z Výtopny Plzeň. Její strojvedoucí s pomocníky se dostal do svízelné situace, protože na nádraží netekla z potřebného zdroje voda. Hasiči proto poslali na nádraží cisternu, která doplnila nádrž lokomotivě. Posádka krásného stroje vyrobeného v roce 1947 táhnoucí jeden vagon se pak bez starostí mohla vydat do Furthu im Wald. Odtud se s německými cestujícími, kteří si cestu objednali, vydala do Českých Budějovic. Strojvedoucí nám prozradil, že naposledy jeho lokomotiva, která mimochodem váží bez tendru devětadevadesát tun, jezdila 22. ledna v Praze, na přelomu roku měla "dovolenou."

Nejprodávanější desky

Kniha přináší mnohá překvapení

Některé představy si příznivci historie našeho kraje budou muset ve světle nových poznatků opravit. Zejména v tom, že "stýkání a potýkání" Čechů s Němci bylo daleko četnější.

■ STANISLAV ANTOŠ

Domažlice - Druhý díl knihy Kronika česko-bavorské hranice spatřil světlo světa v pátek odpoledne v domažlické historické krčmě U Meluzíny. Autora knihy Jiřího JÁNSKÉHO z Prahy jsme se zeptali, o čem kniha je a co přivedlo jeho zájem do našeho kraje.

Od kdy se zajímáte o historii našeho a německého pohraničí?

"O toto téma se zajímám prakticky od diplomové práce, kterou jsem dělal před dvaceti lety. Ovšem deset let za totality jsem se nemohl dostat k archivním materiálům v zahraničí."

Čeho se týkal první díl?

"První díl se týkal let 1400 až 1426, tedy do dobytí Stříbra. Počáteční datum jsem vybral s ohledem na fakt, že tehdy se začala hranice "pohybovat"."

Čím vaše dílo pokračuje?

"Druhý díl zachycuje vrchol husitských válek, kde dominují bitvy u Tachova a Domažlic, a dočasnou pacifikaci hranice za vlády krále Zikmunda."

Kam až chcete čtenáře dovést?

"Poslední díl se týká terezián-ské doby, kdy byla hranice definitivně ustanovena."

Odkud získáváte informace, zejména ty dosud neznámé?

"Hodně jsem čerpal z amberského a mnichovského archivu. Spolupráce byla velmi dobrá, významně mi pomohl furthský archivář Werner Perlinger, který má velké množství kopií. Byl tak dobrý, že mi je půjčil. Velmi mi tím pomohl."

Jaká fakta jsou pro českého příznivce historie naprosto nová?

"Některé bitvy, například u Satzdorfu v roce 1429, nejsou známy ani naši předním husitologům. Platí to i o dalších datech některých důležitých pohraničních střetnutích.

Největší objev jsme udělali se Zdeňkem Procházkou na Novém Herštejně. Podle německých písemných materiálů hrad stál už koncem třináctého století, podle našich dokladů až za vlády Karla IV. Archeologický výzkum starší datum potvrdil.

Datování jednotlivých lokalit v německých pramenech je v mnohých případech starší než v našich."

Jak se prolínal život obyvatel v našem a německém pohraničí?

"Vztahy mezi českým a německým pohraničím byly daleko bohatší, ať v dobách válečných a nebo mírových, než se vůbec ví. Například v době bezkrálové (před vládou Ladislava Pohrobka) se čeští šlechtici nechávali najímat do služeb bavorského dvora."

Zmiňuje kniha nějakou zajímavost ze života domažlických Chodů?

"Je zajímavé, že Němci, kteří jsou na podklady pečlivější než my, byli na tom v otázce mapování hranice hůř. Chodové v patnáctém století znali její průběh velmi dobře a zneužívali toho. Měli dědičné grunty tak zvaná mraka, kde mohli domažličtí Chodové lovit i vysokou (čtvrtinu odevzdávali vrchnosti), sbírat med i těžit dřevo. Proto často posouvali hranice na úkor Bavorů a vznikaly z toho časté spory."

Co vás k nám přivedlo?

"Jsem tady na hranicích srdcem. Táta dostal místo po válce v Mariánských Lázních a tak jsme zde jistý čas bydleli."

Jiří Jánský k nám často zajíždí a se svými studenty tráví čas při archeologických průzkumech hradních zřícenin. Pod záštitou archeologického ústavu se podílel na odhalování tajemství Osvračína, Lacemboku a v posledních dvou letech Rýzmberka, který považuje za významnou památku přesahují hranice kraje.

Hranice musí být popsána, teprve pak se může začít překonávat

V minulém týdnu bylo veřejnosti představeno ojedinělé literární dílo o historii česko-bavorských hranic. Kniha je vydávána nákladem 700 kusů v edici Průvodce historií západních Čech a je II. dílem šestidílného svazku.

Vydavatel Zdeněk Procházka uvedl, že zatímco první díl je poněkud útlejší, tentokrát se jedná o poměrně rozsáhlé dílo čítající 340 stran. Autorem je Jiří Jánský, jehož jméno je spojováno především s archeologickými pracemi na hradech Rýzmberk, Heršťejn, Lacembok a v Osvračíně.

Kronika česko-bavorské hranice je vydávána dvojjazyčně. Překladatelka Irena Bukačová vyjádřila nejen obdiv k hlubokým znalostem autora, ale připomněla obtížnost převodu jeho květnaté, až vančurovské řeči do němčiny: „Oceňuji interpretaci terénních znalostí a květná, bohatá souvětí. Říkám to proto, že jsem každé slovíčko velice prožívala."

Jako motivační nazval práci na knize lektor německé části Kurt Töpner: „Popisovali jsme hranice proto, abychom je překonali." Ve své řeči však neopomněl zdůraznit, že se jej osobně dotkl výrok českého premiéra, v němž se o sudetských Němcích zmiňuje jako o Hitlerově páté koloně.

Text je doplněn historickými i současnými fotografiemi, závěrečný díl by měl dějiny popsat až k dobám Marie Terezie. Vydáním díla prý ale zájem kolektivu autorů o domažlický region zdaleka nekončí.

Kronika vznikla za přispění česko-německého Fondu budoucnosti. *Sylva Heidlerová*

Knihu křtila překladatelka I. Bukačová, uprostřed přihlíží autor J. Jánský.

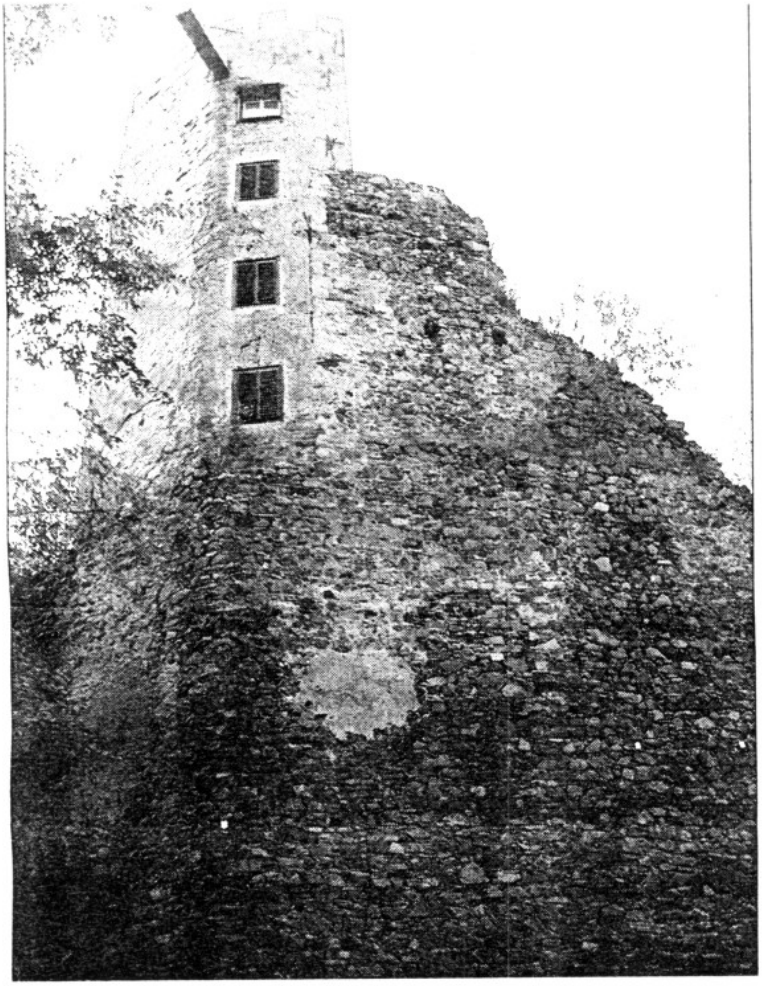

Západní strana věže na Rýzmberku, kterou brigádníci zbavili náletů, působí impozantně. Foto Ladislav Lešický

Brych: Hrad dostává ráz, jaký si zaslouží

■ PETRA ODVODYOVÁ

Kdyně/Rýzmberk - O Rýzmberku v lepším kabátě jsme hovořili s kastelánem objektu **Milanem BRYCHEM**, členem Klubu českých turistů Kdyně.

Jak byste zhodnotil letošní pobyt pražských studentů na Rýzmberku?

"Jako každý rok tady udělali spoustu práce. Zamakali na terénních úpravách. Neměli jsme letos povolení na další archeologické výzkumy, pracovalo se například na znepřístupnění průchodu k divadlu, kde by hrozilo sesutí, a na uzavření vstupního traktu, který by měl sloužil pro veřejnost. Tady se budou v budoucnu odehrávat vystoupení šermířů nebo konat různé historické trhy, které krásně dotvoří kulisa hradu.

Studenti letos na Rýzmberku odvedli skutečně kus práce, na nic takového bychom neměli peníze. Nemáme šanci zvát si firmu. Vždyť jen na opravu opěrné zdi pod altánem, která hrozí sesutím, je rozpočet skoro tři sta tisíc korun. Městský úřad ve Kdyni nám dal padesát tisíc korun, to je základ, a podařilo se nám sehnat dva další sponzory."

Našli letos studenti nějaké vykopávky?

"Letos je smůla, že nemají žádné nálezy. Loni alespoň něco nacházeli, což byla větší motivace. Na bráně se bude pracovat až příští rok, až bychom sehnali peníze na další statické zajištění. Domluvili jsme se s panem Jánským, že by byla hloupost, aby se odkryla brána a lidé by vstoupili do areálu hradu, který by byl zarostlý nálety a museli by projít skoro džunglí. Hrad dostává ráz, jaký si zaslouží. Od války se toho tady moc neudělalo. V sedmdesátých letech, kdy ho dostali turisté, se začala dělat technická část a nyní se dostalo i na terén."

Jakému ohlasu návštěvníků se Rýzmberk v současné době těší?

"Nyní chodí více náštěvníků, také díky hospůdce, která funguje v areálu hradu. Udělali jsme letos nové vstupenky, které nás ale zároveň vypeněžili. Je na nich panorama viděné z věže a text o historii hradu.

Do budoucna bychom ještě chtěli udělat prořezávku nemocných stromů. Kdyby to šlo, tak bychom rádi odkryli stráň u příjezdu k hradu, aby objekt dostal ráz hradu a ne něčeho zarostlého. Stromy stejně živoří, žijí z nezdravého prostředí."

Rýzmberk má zase lepší kabát

Studenti pražského gymnázia pracovali deset dní na zvelebení dominanty Kdyňska. Jejich práce je pro majitele, kdyňské turisty, velkou pomocí.

■ PETRA ODVODYOVÁ

Kdyně/Rýzmberk - Deset korun na hodinu - taková byla mzda studentů pražského gymnázia Na Alejích, kteří zvelebovali hrad Rýzmberk. Na dominantě Kdyňska pracovali už počtvrté a jejich letošní činnost spočívala především v terénních úpravách areálu.

"Jsme tady od 13. do 23. července, tedy deset dní jako loni. Letos jsme provedli dendrochronologii, což je výzkum k určení stáří dřevěných nálezů ve zdi za věží," dozvěděli jsme se od středoškolského profesora Jiřího Jánského. Stáří dřeva určí s přesností na jeden rok specialisté. *"Tato zeď vypadá, že by mohla být nejstarší. Bohužel pak jsme prohledali celý areál, kde by mohli být další dřevní vzroky, ale nikde jsme už nic nenašli,"* dodává Jánský.

Loni odkrytá brána a nalezený gotický oblouk letos zůstaly nedotknuté a zakonzervované do příštího roku. *"Studenti pracovali na spodních nádvořích, upravovali plochu v místech bývalé dupárny, což byla tančírna. Areál při vstupu do hradu byl celý zarostlý náletovými dřevinami. Připravili jsme také zeď pod altánem na zpevnění a obnovili schody. Nyní je už hrad krásně odhalený,"* pochvaloval práci svých studentů vyučující.

S činností ´brigáníků´ byl spokojený i kastelán hradu Milan Brych. *"Kdybychom mohli dát víc peněz, určitě bychom neváhali. Částka je za vynaloženou dřinu skutečně symbolická,"* říká Brych z Klubu českých turistů Kdyně, kteří jsou majiteli hradu. *"Studenti si zamakali na terénních úpravách. Velká část turistů je důchodového věku, takže je pro nás jejich pomoc velkým přínosem,"* dodává Milan Brych.

(Další inf. na této straně pod čarou.)

Včera jsme se na nádvoří hradu Rýzmberk, který v těchto dnech zvelebují pražští studenti, setkali také s Lucií Matějkovou a Dianou Tonikovou (zleva). **Foto Ladislav Lešický**

Areál rýzmberského hradu zvelebují v těchto dnech studenti pražského gymnázia. Foto Ladislav Lešický

Kopalo se i na Herštejnu

■ PETRA ODVODYOVÁ

Rýzmberk/Herštejn - Souběžně s pracemi na zvelebování hradu Rýzmberk probíhala úprava a další výzkumy hradu Herštejn. Zatímco na Rýzmberku se jednalo vyloženě o terénní úpravy, na Herštejnu bylo opět položeno několik sond, které měly poodhalit minulost této zříceniny.

"Naši kluci byli vybírat cisternu, což byla po deštích nekonečná a namáhavá práce. Parta z Herštejna chodila za námi na Rýzmberk, kde jsme společně konzultovali nálezy a práci," informoval nás Jiří Jánský, profesor pražského gymnázia, který vedl brigádu na Rýzmberku. S novinkami z Herštejna vás seznámíme v nejbližších dnech.